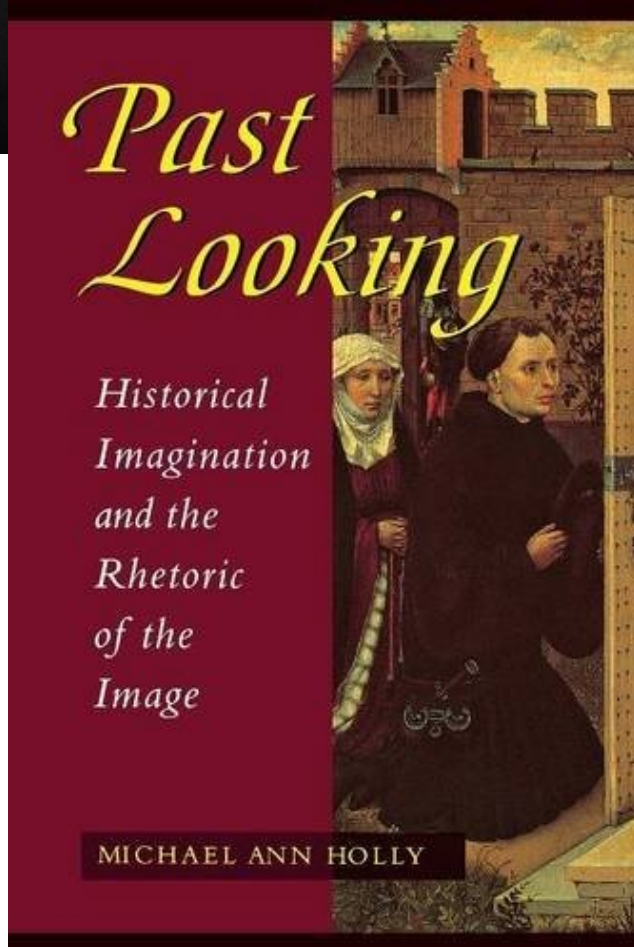

Giorgio Vasari (1511-1574)

scrittore fidele e verace

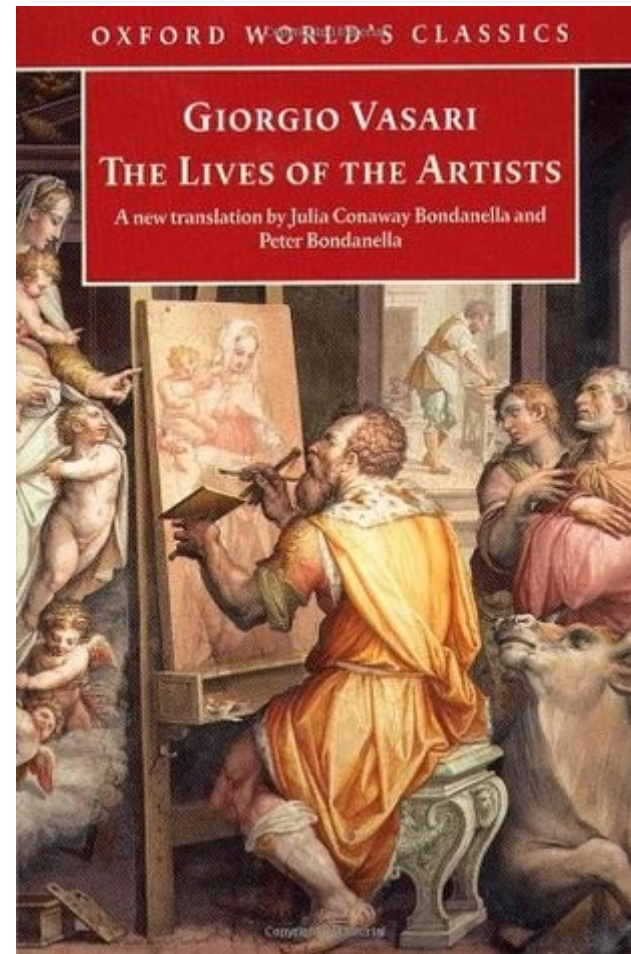
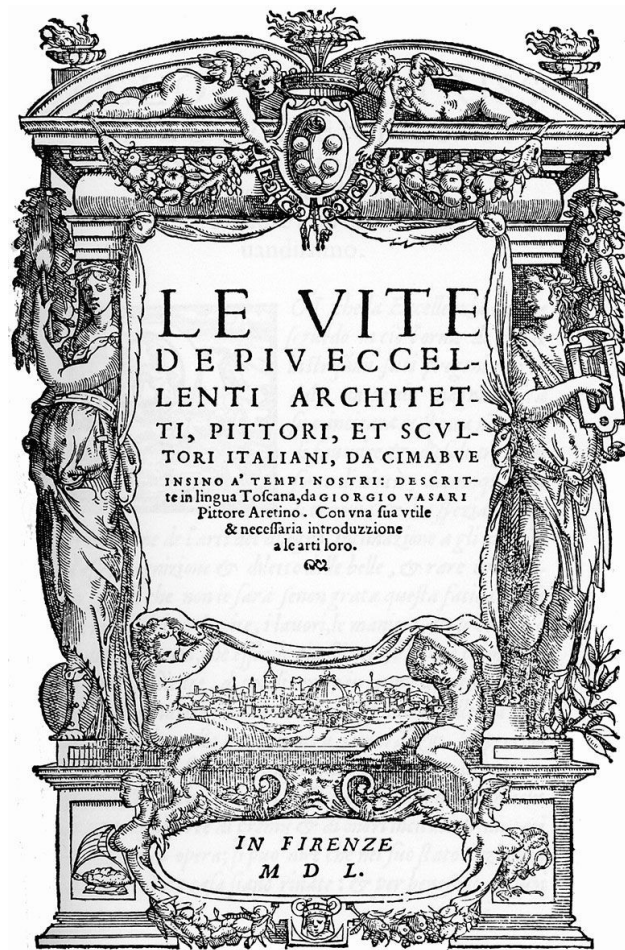

Loss is that which gets found through the act of writing.

*What the work of art does to us: how it sets us as spectator-historians to see things in certain **rhetorically specific ways** according to its own logic of figuration.*

*Ekphrasis, as it struggles to describe that which can no longer be seen in a variety of ways, can itself serve as an allegory for the larger project of history writings. The vanished past cannot be reclaimed, but **the desire to speak images, tell pictures, about it, persist.***

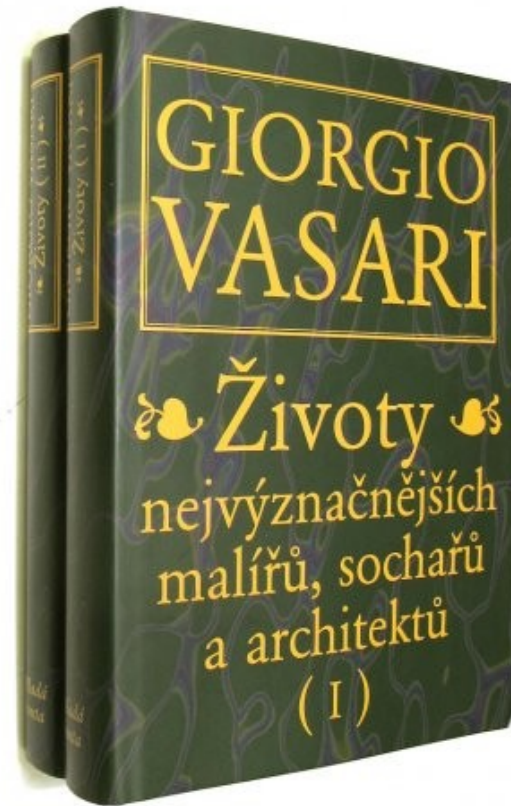

Le Vite de' più eccellenti pittori, scultori, ed architettori
(1550, 1568)

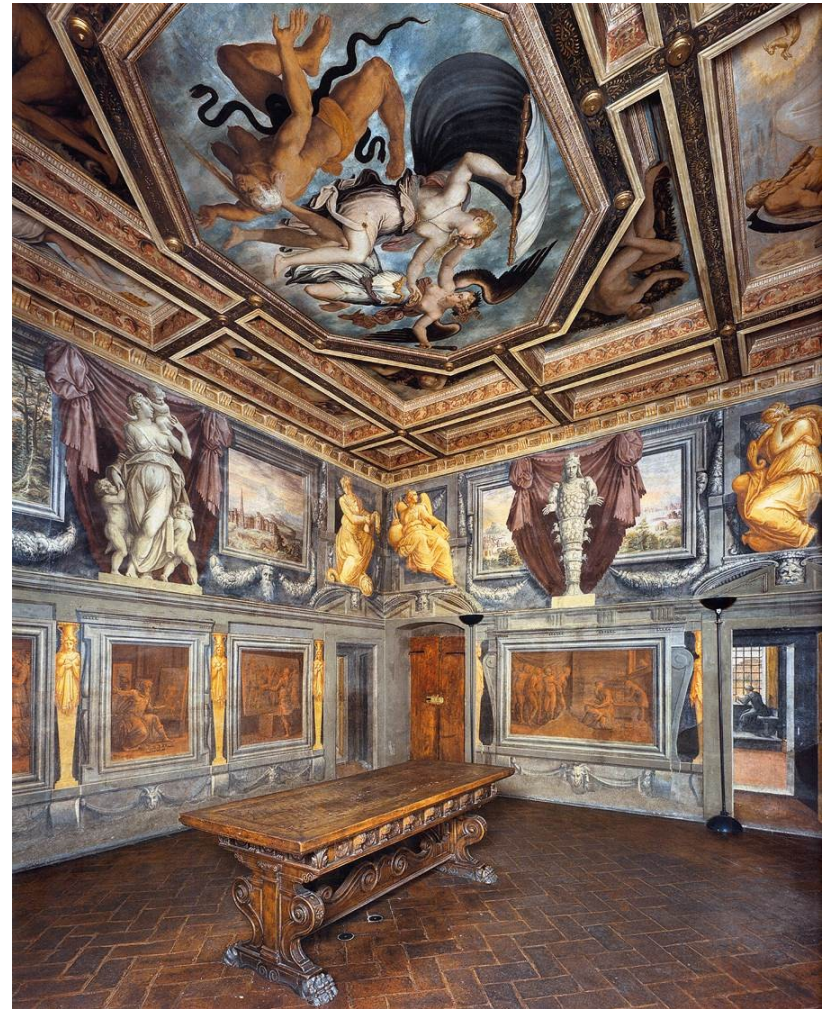

Cosimo I de' Medici (1519 – 1574)

Pavel Preiss (Jan Vladislav), 1976

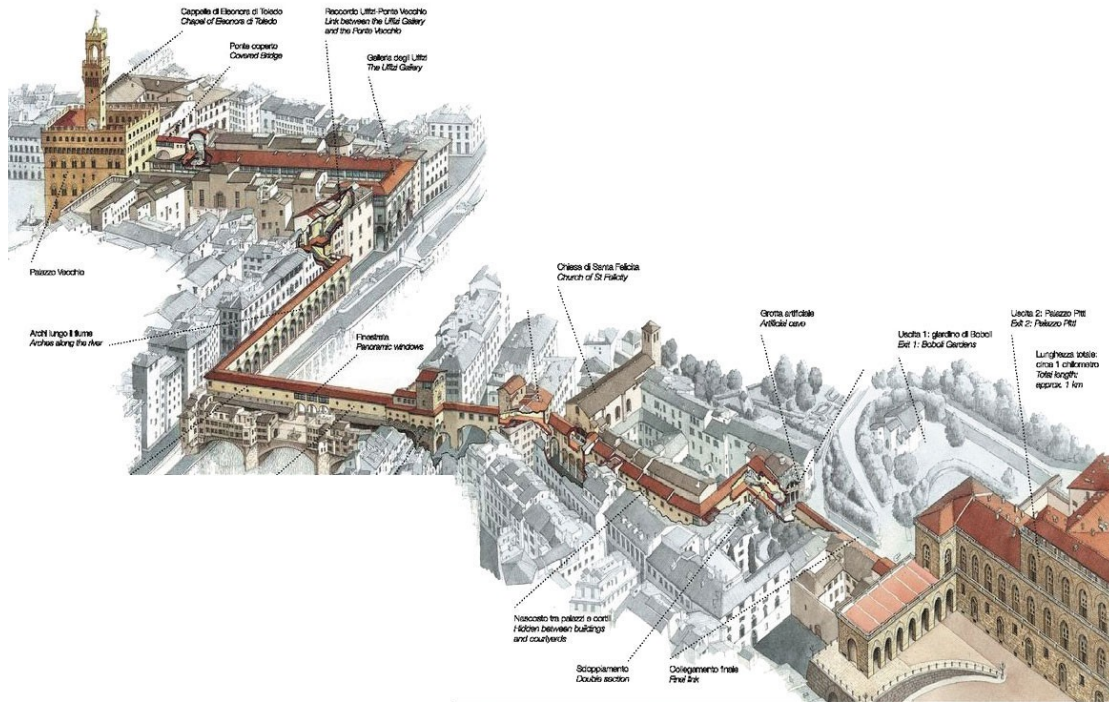
Arezzo, Casa Vasari, kolem 1541

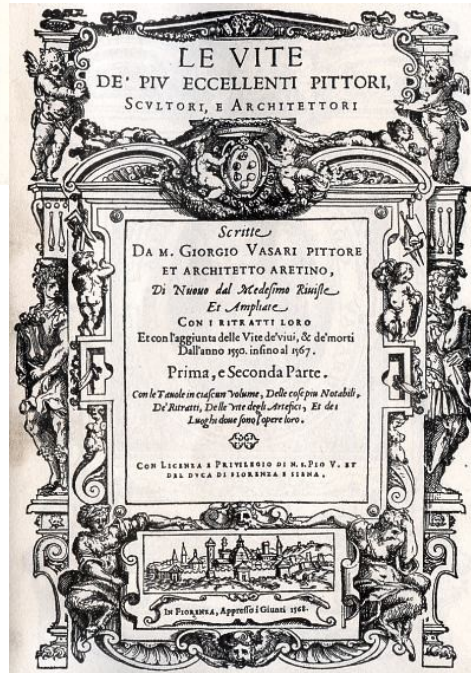

Corridoio Vasariano

Le Vite de' più eccellenti pittori, scultori, ed architettori (1550, 1568)

Cosimo I de' Medici (1519 – 1574)

Il Libro di Antonio Billi

IL LIBRO DI ANTONIO BILLI

ESISTENTE

IN

DUE COPIE NELLA BIBLIOTECA NAZIONALE
DI FIRENZE.

HERAUSGEGEBEN

VON

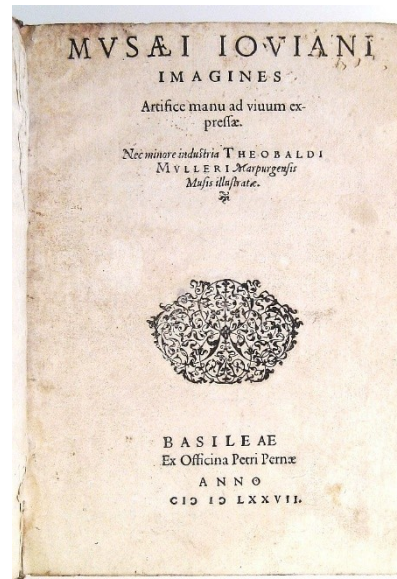
CARL FREY.

BERLIN.

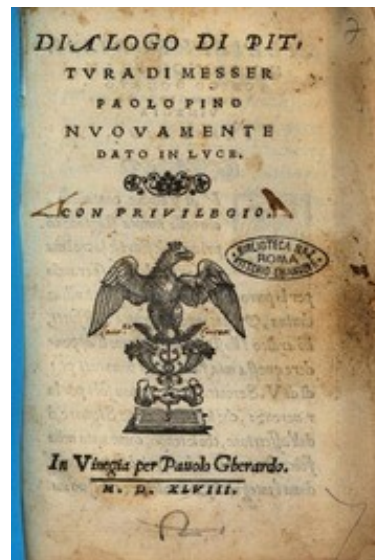
G. GROTE'SCHE VERLAGSBUCHHANDLUNG.

1892.

Předchůdci a současníci

- Magliabecchiano, kol. 1530
- **Paolo Pino: *Dialogo di pittura*, 1548**
- Michalengelo Biondo, *Della nobilissima pittura*, 1549
- Vincenzo Borghini
- **Annibale Caro**

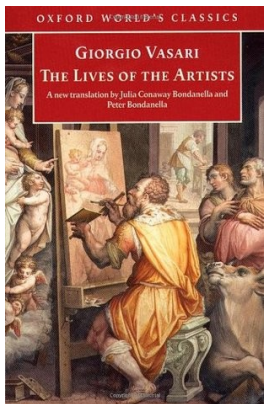
Vincenzo Borghini (1515-1580), florentský humanista a sběratel: paralela mezi uměním a rétorikou

Tři aspekty umění:

- *Imparare* (nauka)
- *Varietá* (rozmanitost)
- *Meraviglia* (pozoruhodnost)

Tři aspekty rétoriky

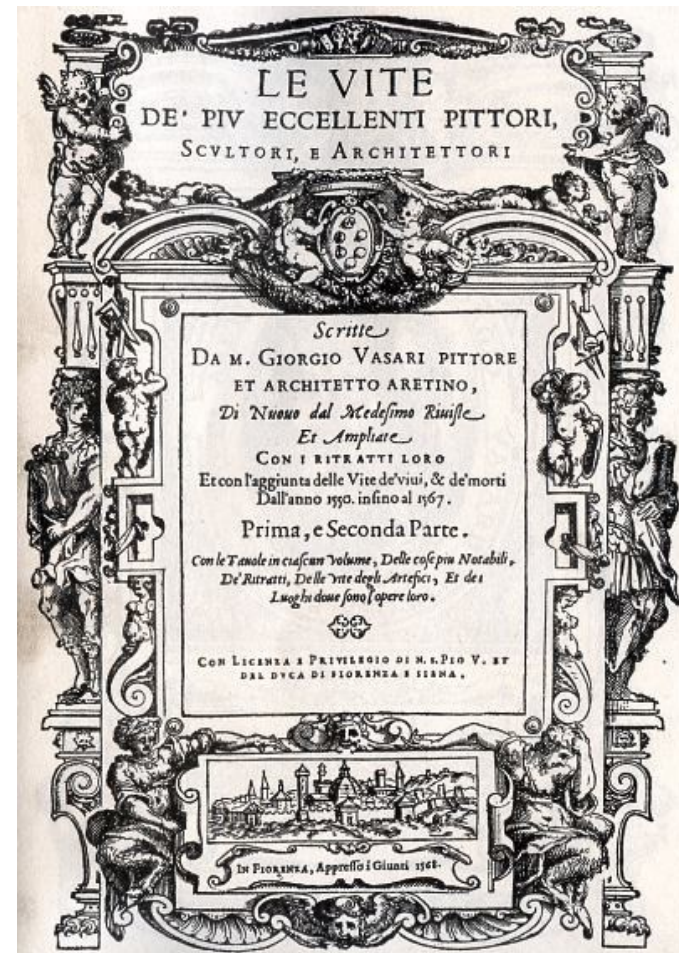
- Poučit (*docere*)
- Zaujmut (*delectare*)
- Pohnout (*movere*)

Vasariho idea vývoje umění je založená na „dobrých příkladech“
– v duchu antických anekdot a biblické exegeze – v pozadí Ciceronův koncept *historia magistra vitae*

Struktura textu

- Úvody ke třem částem definující „vývoj“ Umění
 - Životopisy
 - Popisy umělecký děl
- = integrace

**Giorgio Vasari, *Životy nejvýznamnějších malířů, sochařů
a architektů* (Vita), 1550, 1568: Michelangelo**

„V době, kdy se vynikající duchové, vedeni světlem přeslavného Giotta a jeho následovníků, pilně snažili osvědčit před světem schopnosti...obrátil nejmilostivější vládce nebes laskavě své zraky k zemi, a když viděl marnost toho nekonečného usilování...rozhodl se vyprostit nás ze všech těchto omylů a seslat na zem ducha, který by sám o sobě dokázal, co je to dokonalost výtvarného umění. To vše měla navíc provázet mravnost opravdové filozofie a ozdoba sladké poezie, aby si jej svět pln obdivu zvolil za jedinečný vzor života, práce, svatých způsobů a veškerého lidského konání, a pokládal jej tedy spíše za cosi božského než pozemského.“

Jak jsi šťastný náš věku, jak jste blažení umělci, kteří si tak smíte plným právem říkat, protože jste měli ještě za svého života možnost rozjasnit své oči, plné temnot, u pramene takového jasu a přihlížet, jak vám tento podivuhodný a jedinečný umělec odstraňuje z cesty všechny obtíže! Sláva jeho úsilí přinesla totiž čest a uznání i vám, neboť strhla pásku z vašeho duchovního zraku, tak plného tmy, a naučila vás rozlišovat pravdu od klamu, který zastíral vaši mysl. Děkujte za to nebesům a snažte se napodobovat Michelangela ve všem.

Anekdotická topoi: Tizian a Karel V.

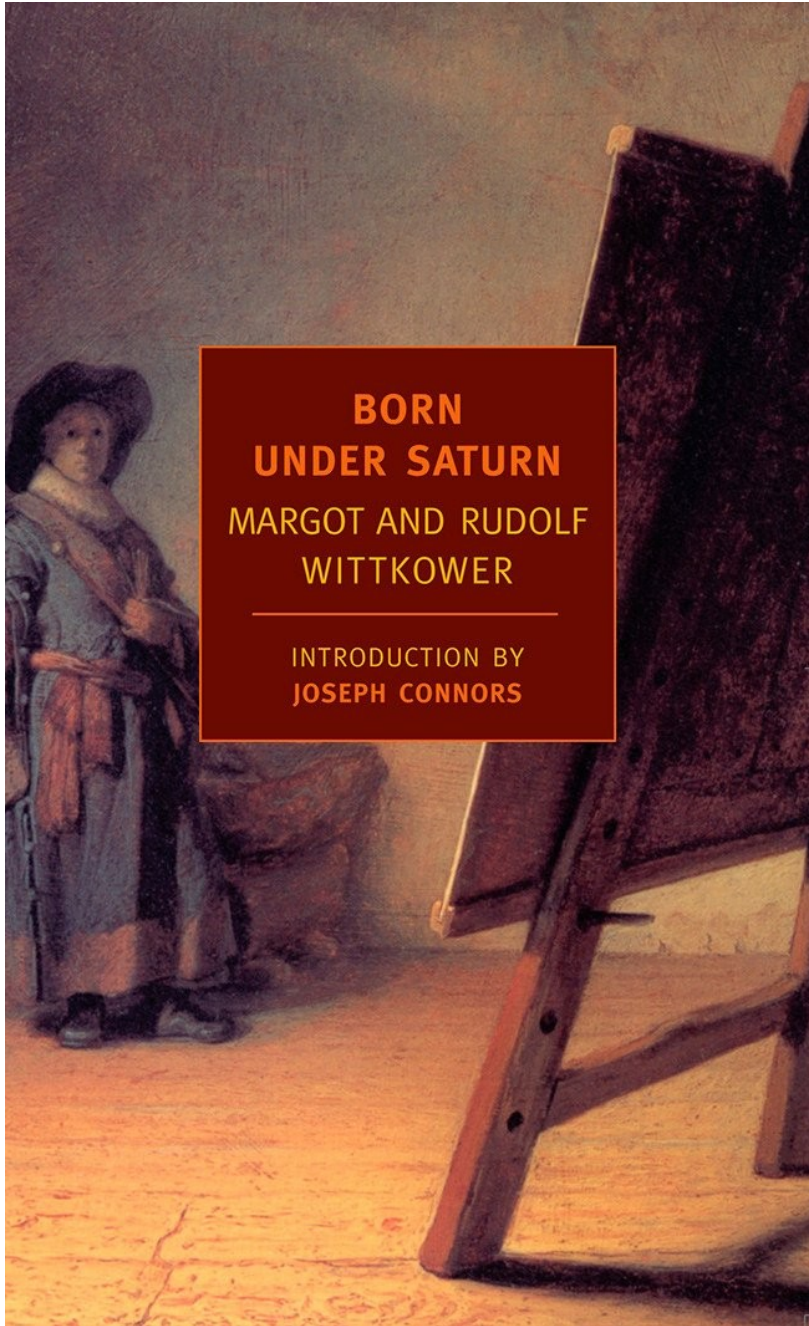

Leonardo da Vinci,
Alegorie Radosti a Utrpení, před 1500

Jacques de Gheyn, Melancholie (Saturn), 1595

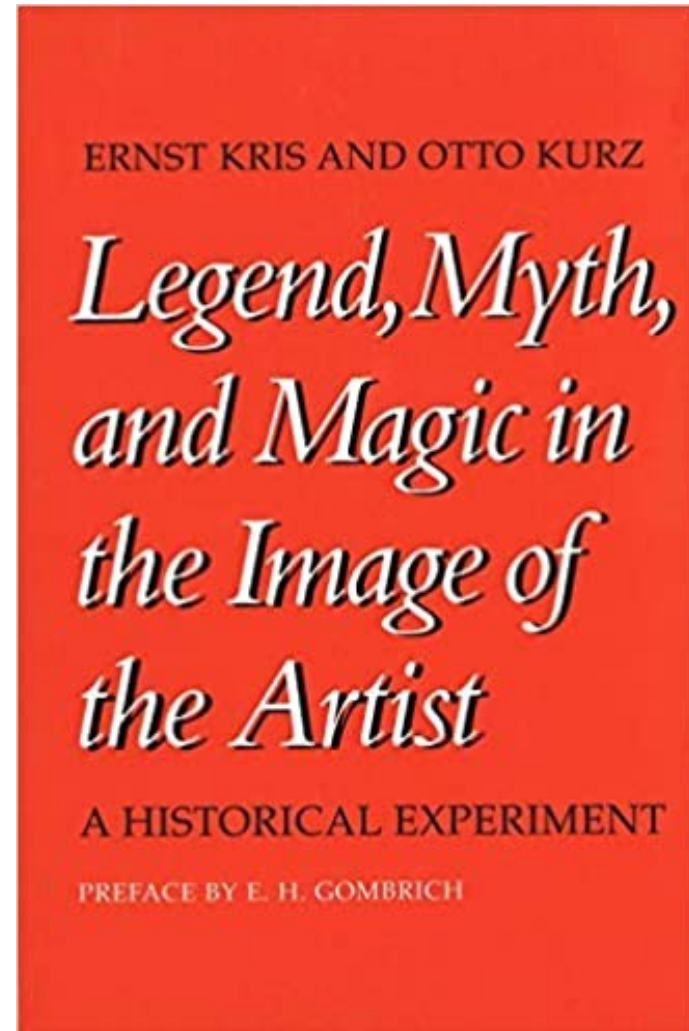

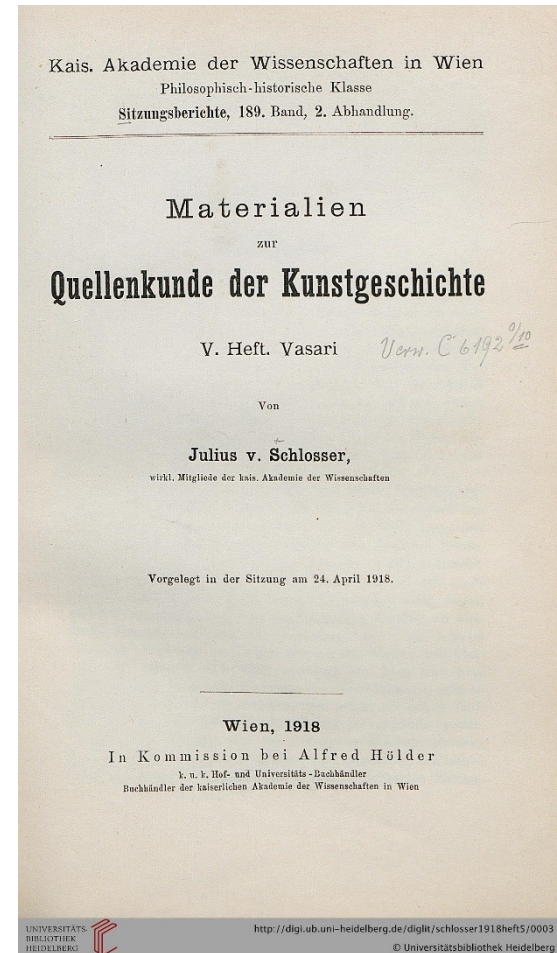
1963

E. Kris - O. Kurz, *Künstler*, 1934
(angl. překlad: *Legend, Myth and
Magic in the Image of the Artist*, 1979)

Julius von Schlosser (1866-1938)

H. Otto Zepherding

QUELLENSCHRIFTEN

KUNSTGESCHICHTE UND KUNSTTECHNIK

MITTELALTERS UND DER NEUZEIT

MIT UNTERSTÜTZUNG DES
KÖNIGLICHEN K. K. MINISTERIUMS FÜR KULTUR UND UNTERRICHT
IN VERBUND MIT FACHGENOSSEN

Herausgegeben von
RUDOLF HETTELBERGER VON EDELSBERG.

NACH DEM TODE DR ALBERT ILDS
HERAUSGEGEBEN VON
DR CAMILLO LIST.

NEUE FOLGE, XV. BAND.

VASARISTUDIEN

VON
WOLFGANG KALLAB.

MIT EINEM LEBENSBIUDE DES VERFASSERS AUS DESSEN
NACHLASSE HERAUSGEGEBEN.

VON
JULIUS v. SCHLOSSER.

WIEN
KARL GRÄSER & CO.

LEIPZIG
E. G. TRUBNER.

VASARISTUDIEN

VON
WOLFGANG KALLAB

MIT EINEM LEBENSBIUDE DES VERFASSERS
AUS DESSEN NACHLASSE
HERAUSGEGEBEN

VON
JULIUS v. SCHLOSSER

WIEN
KARL GRÄSER & CO.

LEIPZIG
E. G. TRUBNER

2005

Contents

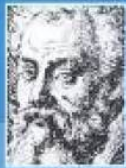
7	LIST OF ILLUSTRATIONS
10	FOREWORD
11	PREFACE
13	ACKNOWLEDGMENTS
15	INTRODUCTION
21	LIST OF CONTRIBUTORS

23	PROLOGUE
25	<i>Every Painter Paints Himself</i> HAYDEN B.J. MAGINNIS
29	VASARI'S POLEMICS
31	<i>Fear of Fiction: The Fun of Reading Vasari</i> PAUL BAROLSKY

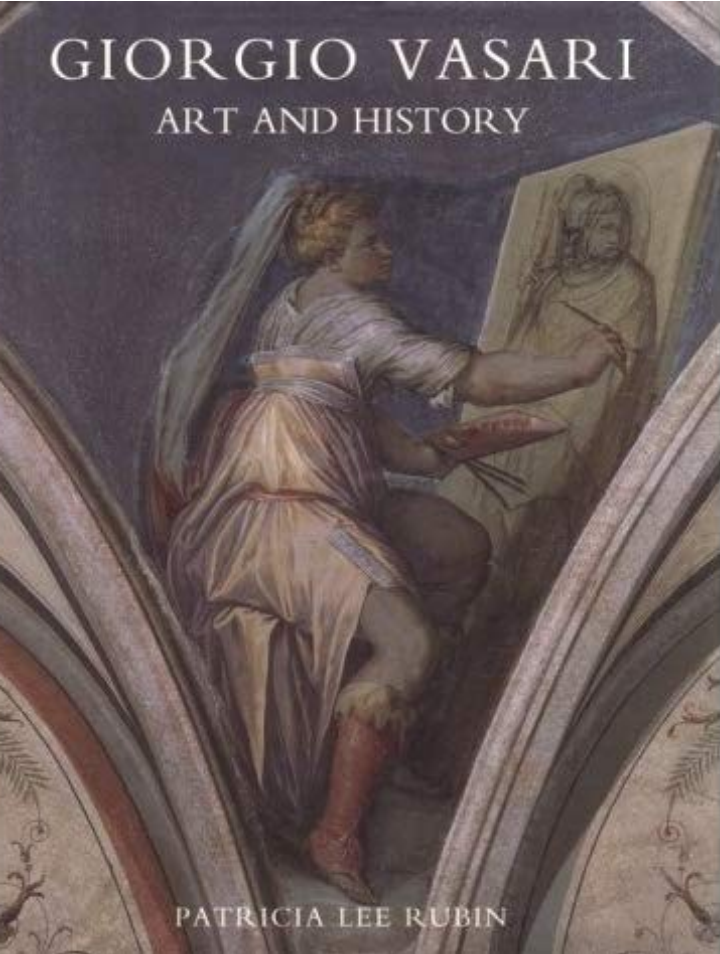
38	VASARI'S FIRST LIGHTS, FLOWER OF YOUTH, AND GOLDEN AGE
39	<i>The Sorcerer's "O" and the Painter Who Wasn't There</i> ANDREW LADIS
63	<i>Vasari's Sculptors of the Second Period: Mino da Fiesole</i> SHELLEY E. ZURAW
75	<i>Vasari on Signorelli: The Origins of the "Grand Manner of Painting"</i> SARA NAIR JAMES
89	<i>Francesco di Giorgio and Brunelleschi</i> ARTHUR F. IORIO
101	<i>Vasari's Bronzino: The Paradigmatic Academician</i> FRIEDRIKA H. JACOBS

117	VASARI'S ROME AND THE NOBLE ORIGINS OF ART
119	<i>Sia di mano di santo o d'un angelo: Vasari's Life of Fra Angelico</i> DIANE COLE AHL
133	<i>Vasari's Bramante and the Renaissance of Architecture in Rome</i> JACK FREIBERG
147	<i>A Scene from the Life of Peruzzi</i> RALPH LEBBERMAN
154	<i>"If he, with his genius, had lived in Rome": Vasari and the Transformative Myth of Rome</i> MAUREEN PELTA
169	VASARI'S WOMEN: VIRTUE AND VICE
171	<i>Vasari's Mothers</i> JERYLDENE M. WOOD
179	<i>Vasari's Women</i> KATHERINE MCIVER
189	VASARI AND THE POETIC IMAGINATION
191	<i>Piero di Cosimo: The Egg-Eating Elogist</i> ANNE B. BARRIAULT
203	<i>Michelangelo's Snowman and the Art of Snow in Vasari's Lives</i> APRIL ORTINGER
211	<i>Titian, Michelangelo, and Vasari</i> NORMAN E. LAND
222	<i>Imagining the Renaissance: Browning Reads Vasari</i> ROY ERIKSEN
233	VASARI'S HUMOR
235	<i>Michelangelo Ha Ha</i> WILLIAM E. WALLACE
245	VASARI ON VASARI
247	<i>Lumi Fantastichi: The Landscape Ornament of Giorgio Vasari</i> KAREN GOODCHILD
259	<i>Giorgio Vasari's Studio: Diligenza e Amorevole Fatica</i> LIANA DE GIROLAMI CHENEY
277	<i>The Delight of Art: Reading Vasari against Himself</i> DAVID CAST
287	SELECT BIBLIOGRAPHY
294	INDEX

Reading Vasari

Edited by
Anne B. Barbauld
Andrew T. Ladis
Norman E. Land
Jeryldene M. Wood

1995

- autor – malíř (+ poradci)
- integrace znaleství a teorie s biografickým žánrem
- analýza zdrojů a literárních topoi sahající k antické rétorické tradici
- *rhetoric of praise* – tradice antické ekfrasis – založeno na prostředkování uměleckého díla (charakter umělecké kritiky)

EKPHRASIS AND AESTHETIC ATTITUDES IN
VASARI'S *LIVES*

By Svetlana Leontief Alpers

The major part of Vasari's *Lives* is made up of descriptions of paintings, but these have been largely ignored in the critical literature. Instead, writers have concentrated on the aesthetic theories and attitudes stated in the introductions to the three parts of the *Lives* and on the use of certain terms such as *disegno*, *maniera* and *grazia* in the work as a whole. The assumption seems to be that Vasari is a forerunner of classical theory, as Kallab suggests,¹ or, as Schlosser says, a mannerist theorist.² Schlosser, however, prefaces his presentation of Vasari as a man of ideas by admitting that Vasari works not from general principles as a theorist does, but rather from the observation of particulars. Kallab, who was the originator of this position, and incidentally of the whole study of Vasari as a viewer and thinker as well as a collector of information, felt that it was precisely in the variety and conflict of observations and judgments that the special value of Vasari's outlook lay. Unfortunately Kallab died before he himself could deal with this variety. It was Schlosser who reduced his more complex ideas to the simple and common notion of Vasari as an unsystematic thinker who can yet be systematically expounded if one sticks to the prefaces and the terminology.³

I am not suggesting that Vasari's descriptions of paintings hold the key to the *Lives*, nor that we can better our understanding of him simply by adding a study of the descriptions to the view just outlined. Rather, a certain concept of Vasari has determined the selective way in which the *Lives* have been read. Conversely, a consideration of the descriptions brings up new questions about

S. Alpers (1960): Vasari – biografie založené na expresivní síle příběhů

„Dějinný záměr“: souhrn individuálních příspěvků, které se podílejí na celku utváření jednotné kvality Umění.

Definuje prostřednictvím popisu uměleckých děl – v duchu ekphrasis: umělecké dílo je jedinečným příkladem aktivity umělce, ale současně i projevem „nadosobního“ vývoje Umění.

Je to v podstatě anti-individualistická koncepce.

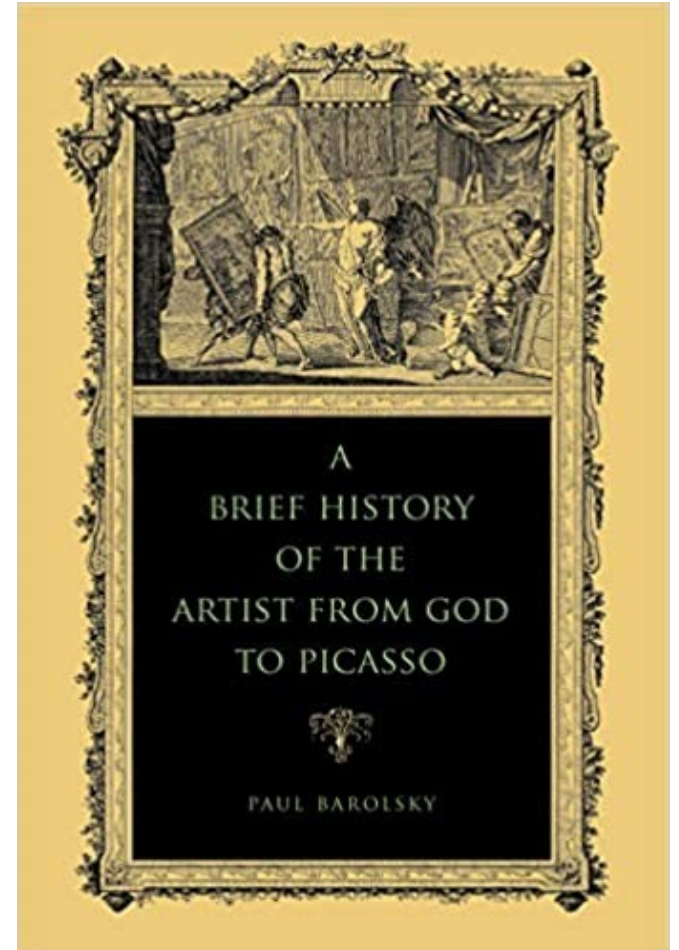
JOURNAL OF THE
WARBURG AND COURTAULD
INSTITUTES

VOLUME THIRTY-SEVEN

1974
THE WARBURG INSTITUTE
UNIVERSITY OF LONDON

Paul Barolsky (*1941)

Paolo di Dono zv. Ucello

Paolo Ucello: konstrukce malířovy biografie

(„Ucello is part of of the menagerie of Vasari s imagination“ (P. Barolsky)

Prameny podloženo jen velmi málo
(např. žádost florentskému daňovému
úřadu o odpuštění daní, 1469)

G. Vasari: vytvoření řady legend

- melancholický, samotářský a podivínský malíř
- pohlcený svým uměním, objevující jeho nové hranice
- Ucello – it. pták/prostáček
- anekdoty – sýr v klášteře S. Miniato
- láska ke zvířatům (jako u da Vinciho, P. da Cosima, Sodomy ad.)

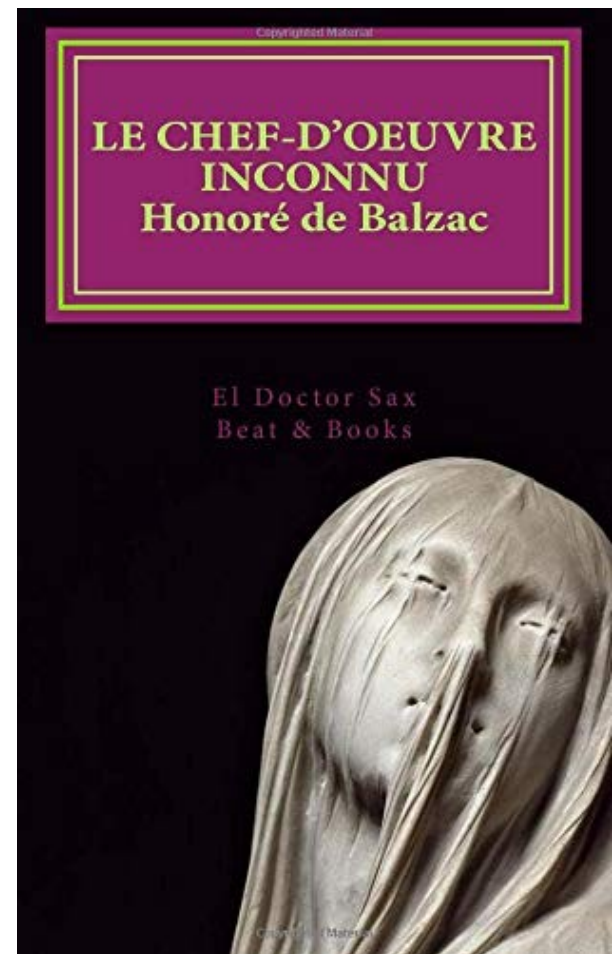

Literární topoi: realita – fikce – imaginace/imaginárno

Tvůrce medituující/bádající v ústraní

„Maître Frenhofer“ (1831)

Cézanne/*L'Œuvre*, 1886

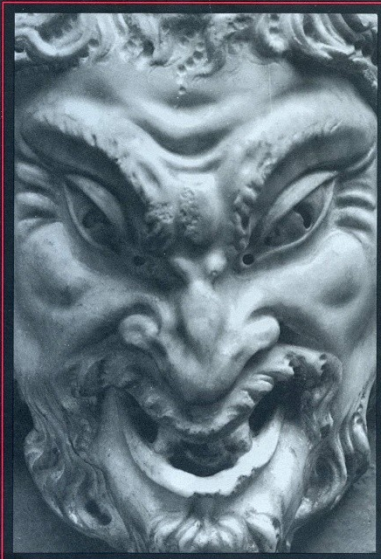

Imaginární/plastický život malíře-génia: donkichotská legenda

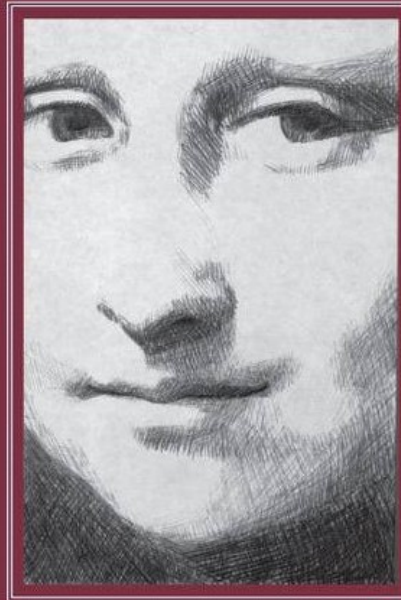
Vasariho literární zdroje: topika – za standardizovanými formulemi a zábavným vyprávěním se odehrává instruktivní historicko-teoretický výklad o povaze umění

MICHELANGELO'S NOSE
A MYTH AND ITS MAKER

Paul Barolsky

WHY MONA LISA SMILES
AND OTHER
TALES BY VASARI

Paul Barolsky

GIOTTO'S FATHER
AND THE
FAMILY OF VASARI'S LIVES

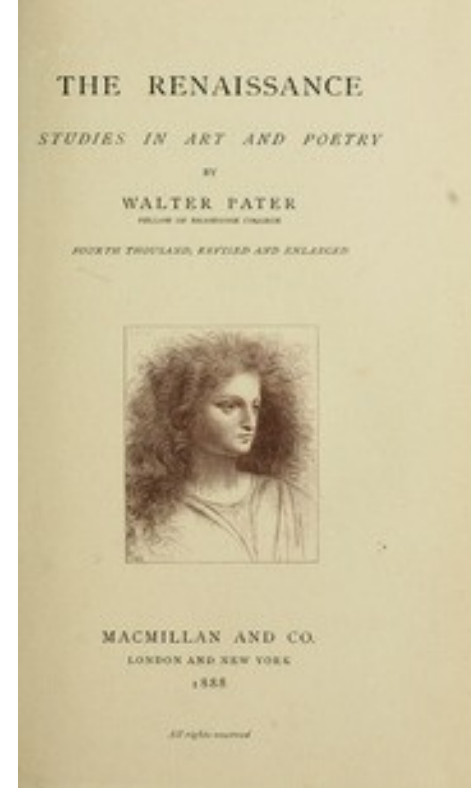

Paul Barolsky

Vasariho histoky – nejen anekdoty, ale i konstrukce žánru „historické fikce“

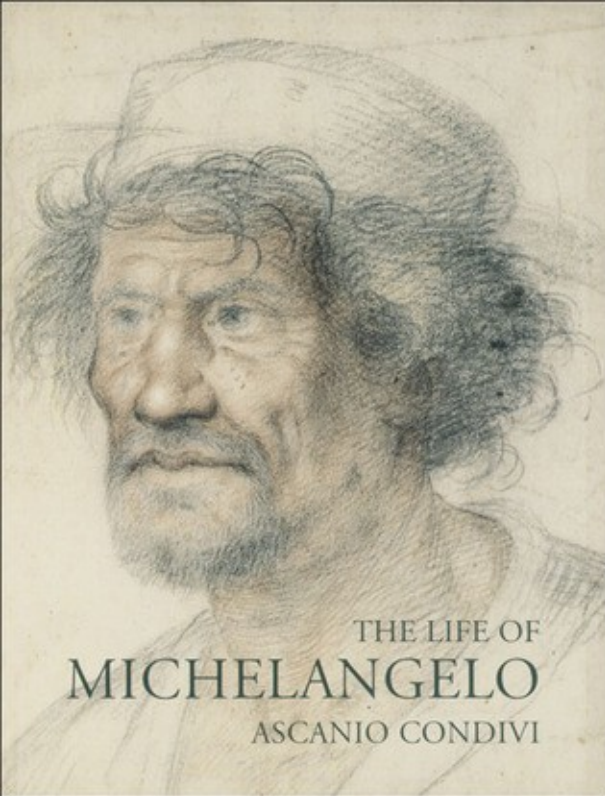
Walter Pater: „*air of truth*“
vs.
P. Barolsky:
chybné/nedostatečné
analyzování Vasariho
informací: „potvrzování –
vyvracení“

„*Vasari s poetic fabrication*“ – ta ale tvoří přirozenou součást jeho vidění historie (**da Vinci**, dětství a „sedlákův“ štít s Medusou: osa „umělecko-historického“ a teoretického narativu, umění vychází z přirozeného prostředí, je založen na souhře pozorování a studia přírody s klasickou tradicí a nakonec se takové dílo vycházející „z lůna přírody“ stává součástí „světa umění“ (*naturalità – fantasia*) ve sbírce milánského vévody; předjímá pozdější dvorskou kariéru malíře)

- Sociální distinkce – chudé, ale ušlechtilé (*valente, gentile*) poměry da Vinciho otce i samotný charakter da Vinciho

(Analogické Giottově biografii - topoi ušlechtilého vychování – opět na příkladu štítu pro nevychovaného florentského prostáčka)

„Fikce“ – „realita“ (apokryfní skutečnost)

Giorgio Vasari, ***Životy nejvýznamnějších malířů, sochařů a architektů*** (Vita), 1550, 1568 (Michelangelo)

Ascanio Condivi (1520-1574), ***Vita di Michelangelo***, 1553

Obtížně definovat poměr skutečnosti od fikce. Silný aspekt literární imaginace (příběhy mají žánr *novelle*) prostupující jak biografiemi, tak např. i dopisy Michelangela – sebestylizace.

Ve 2. vydání rozvíjí nová topoi na základě Condiviho – např. o umělci-samoukovi (*Faun*), resp. příběh odráží samu Michelangelovi poetickou imaginaci a vidění sebe sama – fiktivní příběhy dodávaly Vasarimu sami umělci – i v ni ale spočívá důležitá historická relevance.

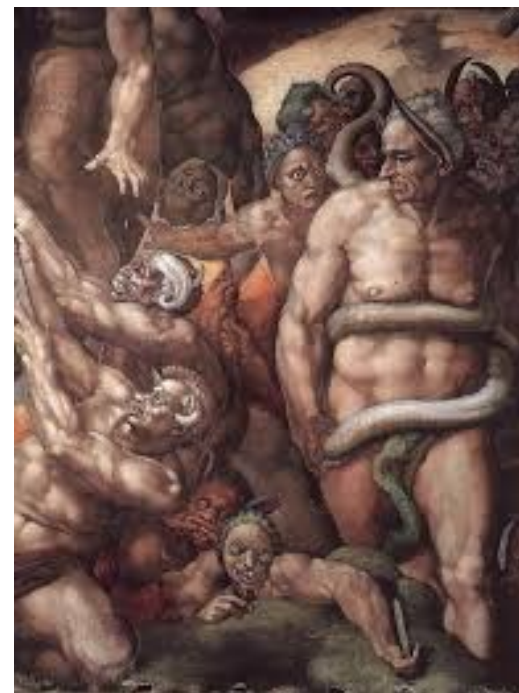
Specifická historicita příběhů

Tondo Doni (c. 1507) a příběh vztahu umělce a patrona (50 – 70 – 100 dukátů)

Relevance fakticity: skutečný nemusí být ani tak příběh jako spíše reálné pozadí debaty o vztahu mezi umělci a patrony (princip historické imaginace a její historicity – i vymyšlený příběh je „historický fakt“)

Podobně v případě instrumentalizace Michelangelovy malířské invence (spojení Dantova Minoa a Ovidiova Midase) – osvětlení „faktu“ kritiky Michelangelo, a toho, jak se s ní vyrovnával, prostřednictvím fiktivní imaginace - objevuje se až v 2. vydání (1568; absentuje i u Condiviho)

Dopad na moderní recepci díla i uměleckohistorické interpretace: dílo žije svůj vlastní život skrze Vasariho – definice Posledního soudu jako „Michelangelovy autobiografie“, kde se prostřednictvím množství kryptoportrétů vyrovnává se svou současností.

Lodovico Dolce (1508–1568)

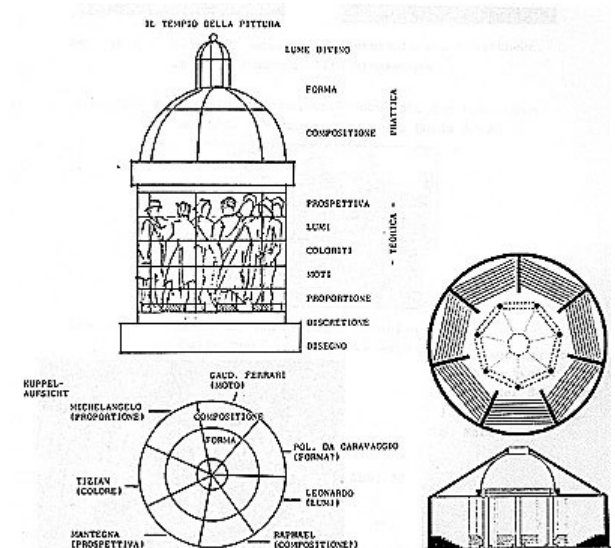
Dialogo della pittura di M. Lodovico Dolce, intitolato l'Aretino : nel quale si ragiona della dignità di essa pittura, e di tutte le parti necessarie, che a perfetto pittore si acconvengono : con esempi di pittori antichi, e moderni

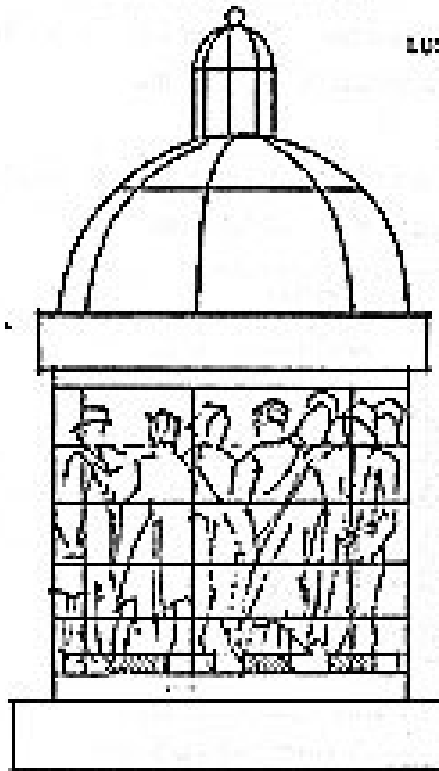
Giovanni Paolo Lomazzo (1538-1592):

Trattato dell'arte della pittura, scoltura et architettura (1584)

Idea Del Tempio Della Pintura – *grazia divina*

IL TEMPIO DELLA PITTURA

LUNE DIVINO

FORMA

COMPOSIZIONE

PROSPETTIVA

LEMI

COLORETI

NOTE

PROPORTIONE

DESCRIZIONE

DISEGNO

PIATTICA

TECNICA

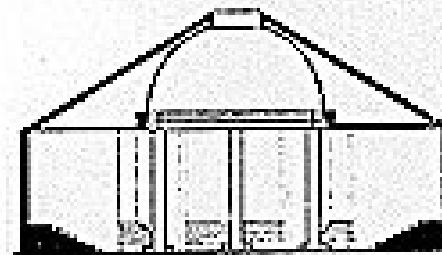
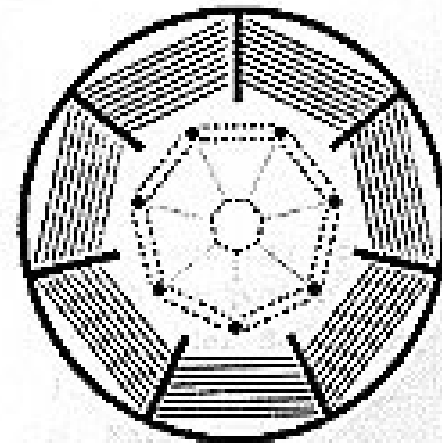
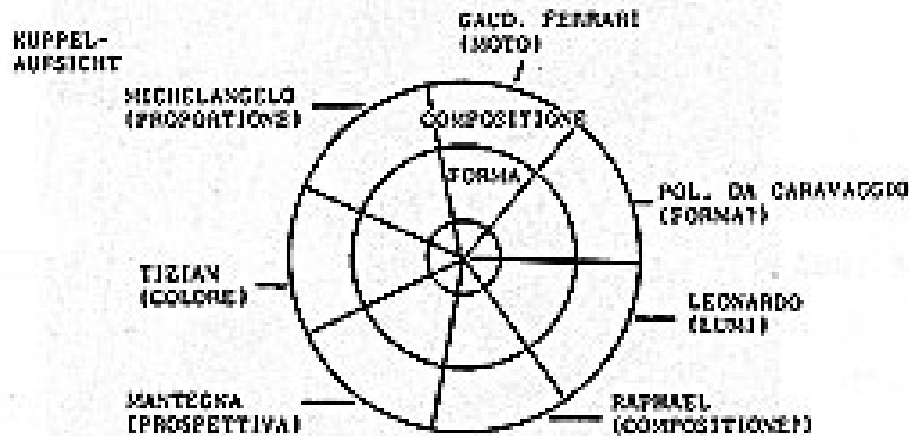
IDEA DEL TEMPIO DELLA PITTURA
DI GIO. PAOLO LOMAZZO
PITTORE.

NELLA QUALE EGLI DISCORRE
dell'origine, & insediamento delle colle convenute nel
suo studio dell'arte della pittura.

Al Trattato si Puntelli Signori il R. Don Filippo d'Aspasia etc.
CON PRIVILEGIO.

In Milano per Paolo Giussano, Stampatore, Gio. Giacomo de' Superiori.

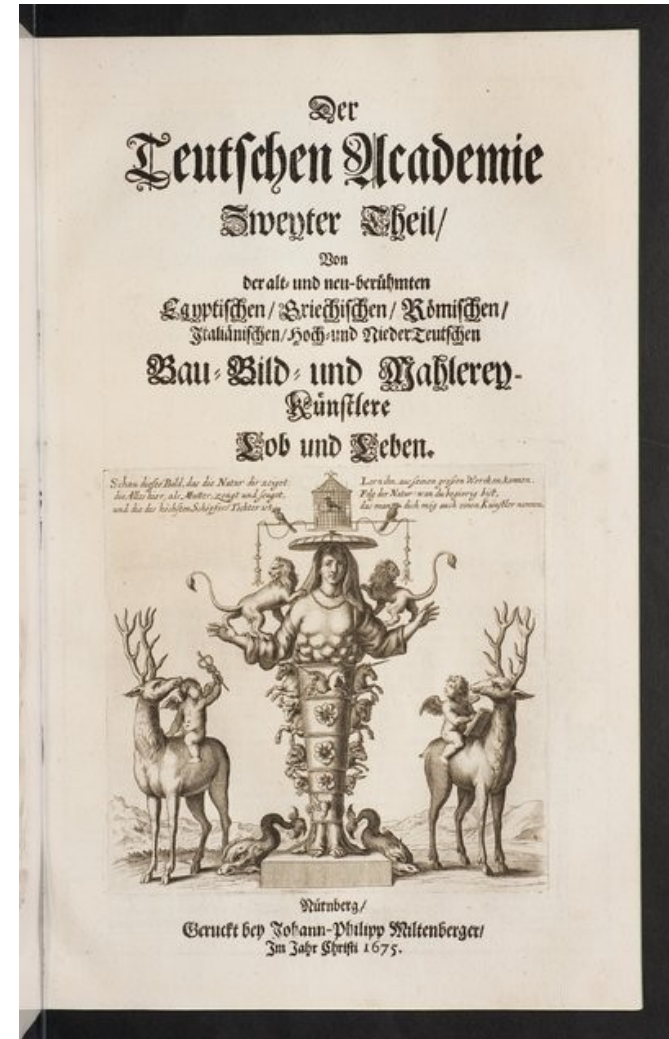
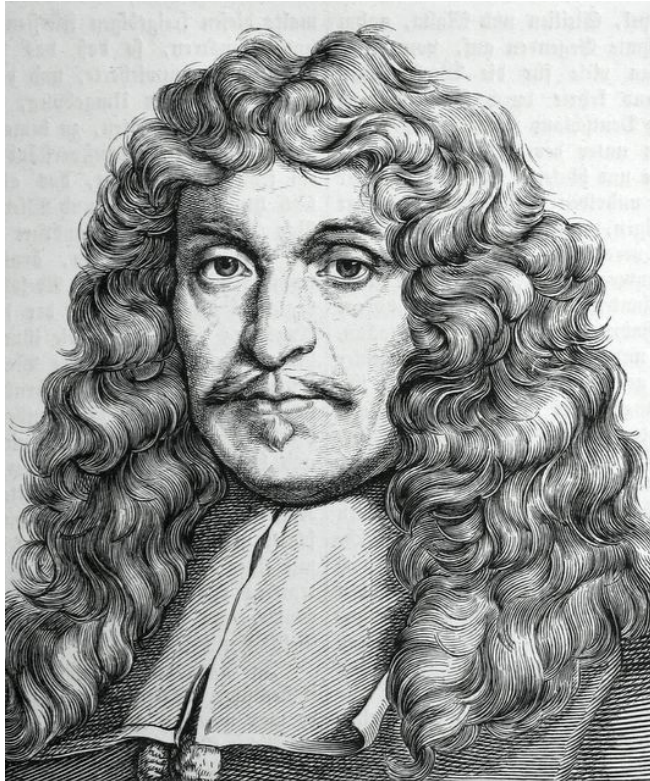

Karel van Mander (1548-1606), *Schilder-boeck*, 1604

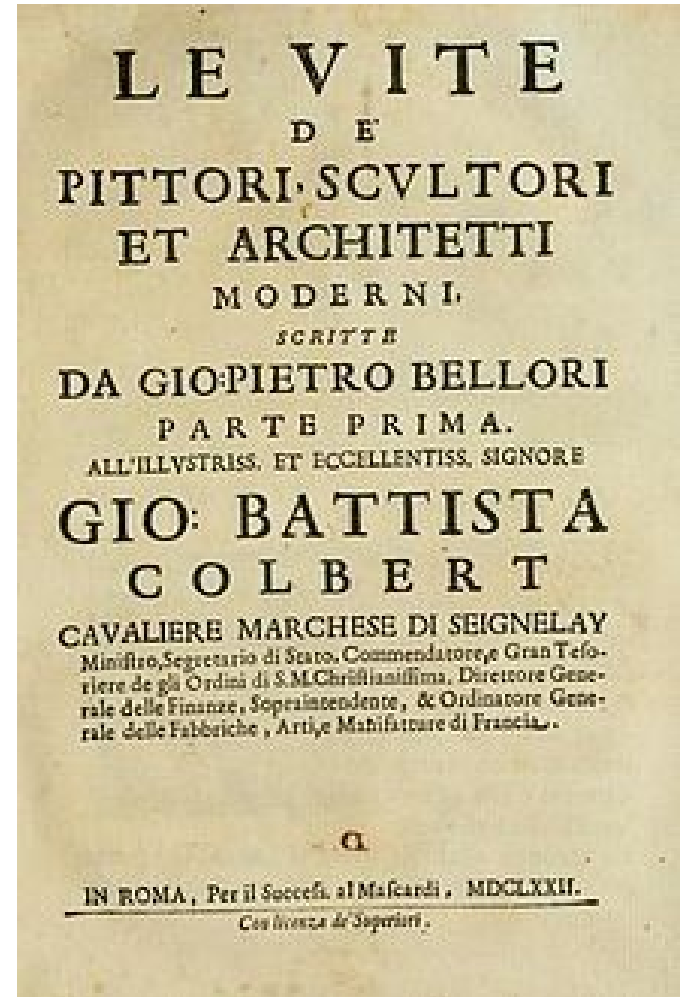

Joachim von Sandrart (1606-1688)

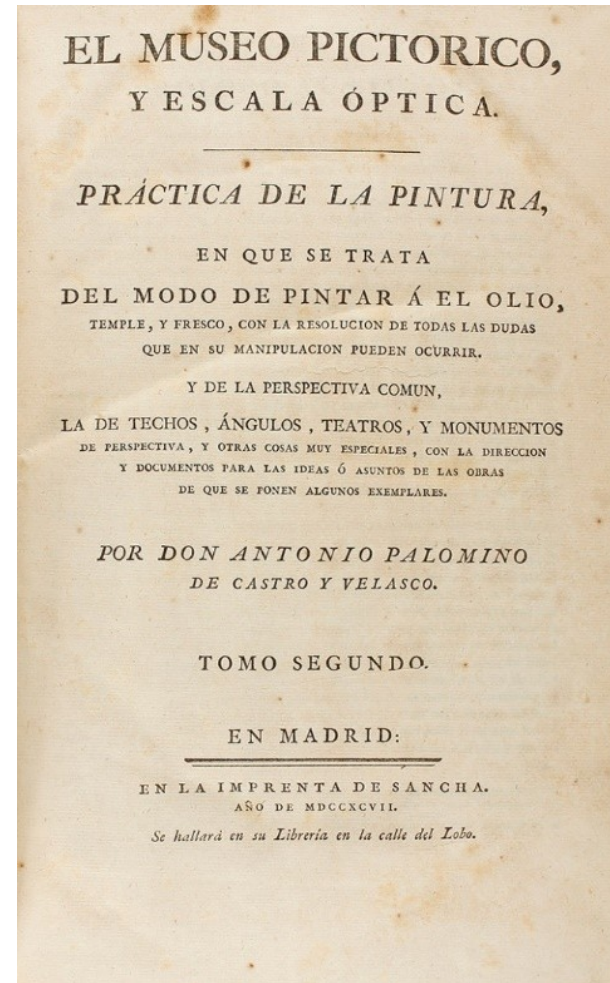
Teutsche Academie der Edlen Bau-, Bild- und Mahlerey-Künste,
1675

Giovanni Pietro Bellori (1613-1696), *Vite de' pittori, scultori ed architetti moderni*, 1664

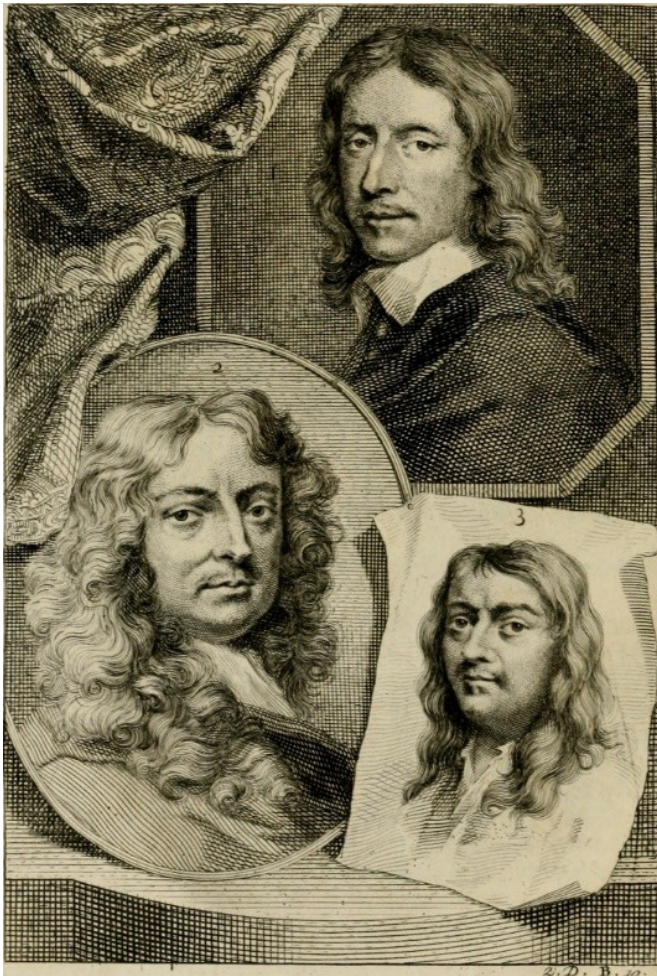

Antonio Palomino (1655-1726), *Museo Pictorico*, 1718

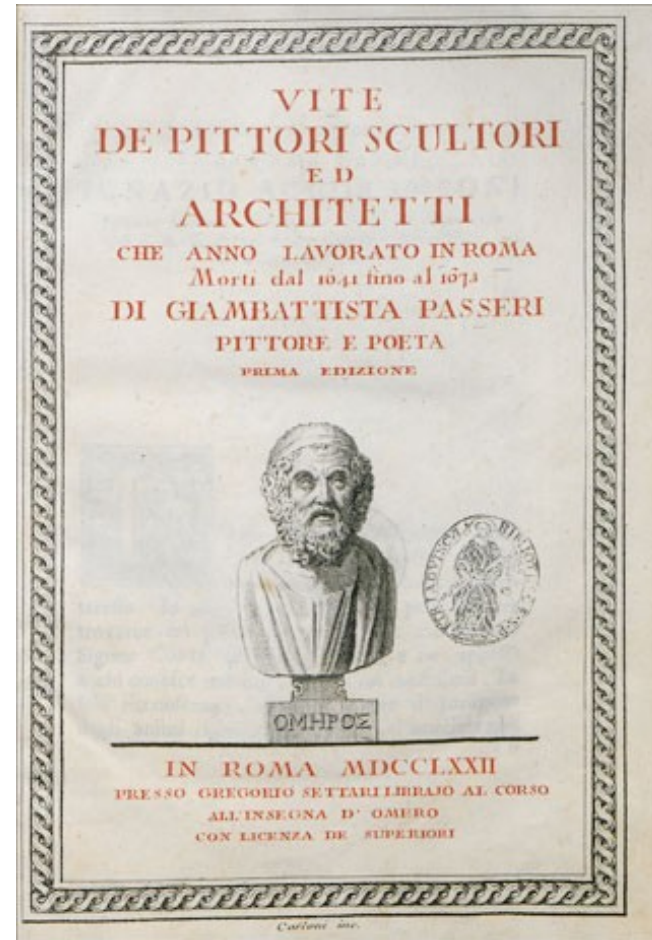
Arnold Houbracken (1660-1719)

De groote schouburgh der Nederlantsche konstschilders en schilderesen,
1719

Giambattista Passeri (1610-1679)

Vite de' Pittori, Scultori ed Architetti che anno lavorato in Roma, morti dal 1641 fino al 1673, Rím 1772

Scientismus (?) 19. století

Heber

Hubert und Johann van Eyck.

1848

Dr. Gustav Friedrich Waagen,

entsprechendem Mitgliede der Königlich Preussischen Akademie
der Künste.

ND
673
E97
W11

Breslau

Im Verlage von Carl Neubauer

1833.

RAFAEL VON URBINO

UND SEIN VATER

GIOVANNI SANTI

VON

J. D. PASSAVANT.

IN ZWEI THEILEN MIT VIERZEHN ABBILDUNGEN.

ERSTER THEIL.

LEIPZIG:

F. A. BROCKHAUS.

1839.

MICHELANGELO

NEUE BEITRÄGE

ZUR ERKLÄRUNG SEINER WERKE

VON

CARL JUSTI

Extremum hunc, Arethusa, mihi concede laborem.

MIT 41 TAFELN

BERLIN 1909

G. GROTESCHE VERLAGSBUCHHANDLUNG

RAFFAEL
UND
MICHELANGELO

VON
ANTON SPRINGER.

MIT ILLUSTRATIONEN.

ZWEITE VERBESSERTE AUFLAGE.

ZWEITER BAND.

MIT DEM REGIERUNGSANTRITTE LEO X.

LEIPZIG

VERLAG VON F. A. SEEMANN

1892.

760/5
27/2
5
ALBERT
DÜRER

HIS LIFE AND WORKS.

By MORIZ THAUSING,

PROFESSOR OF THE UNIVERSITY OF VIENNA, AND MEMBER OF THE AUSTRIAN ACADEMY.

TRANSLATED FROM THE GERMAN.

EDITED BY FRED. A. EATON, M.A. Oxon.,

MEMBER OF THE BRITISH ACADEMY.

IN TWO VOLUMES—Vol. I.

WITH PORTRAITS AND ILLUSTRATIONS.

LONDON:

JOHN MURRAY, ALBEMARLE STREET.